

O sută de ani de la nașterea Academicianului Nicolae Teodorescu

Am ales matematica dintr-un îndemn lăuntric, pentru că mă atrăgeau orizonturile abia întrevăzute ale acestei științe cu adânci rădăcini în realitate și cu aripi neasemuite pentru zborul minunat spre adevărul și frumosul universal. (N. Teodorescu)

Istoria matematicii românești îl așează pe **Nicolae Teodorescu** printre marii continuatori ai celor care au pus bazele învățământului și cercetării matematice din țara noastră: *Spiru Haret, M. Davidoglu, Gh. Țițeica, Tr. Lalescu, D. Pompeiu, Al. Myller, O. Onicescu* ș.a.

Nicolae Teodorescu a adus o contribuție importantă la crearea școlii matematice românești, fiind unul dintre marii matematicieni de la mijlocul secolului trecut care au predat la Facultatea de matematică a Universității din București: *S. Stoilow, Gr. Moisil, M. Nicolescu, Gh. Mihoc, V. Vălcovici, Gh. Vrânceanu, C. Iacob, Al. Ghika* ș.a.

S-a născut la 18 iulie 1908, în București. A urmat cursurile Liceului "Spiru Haret" trecând baccalaureatul în 1926, la Seminarul pedagogic "Titu Maiorescu". În perioada liceului rezolvă probleme la "Gazeta Matematică", "Revista matematică din Timișoara", "Curierul matematic", "Vlăstarul" și publică note matematice privind gradul unui polinom, dreapta lui Simson și poziția rădăcinilor trinomului de gradul al doilea. Este licențiat al secției de matematică de la Facultatea de științe a Universității București, din 1929. În 1931, susține la Paris teza de doctorat *La dérivée aréolaire et ses applications à la Physique mathématique* în fața unei comisii formată din *Henri Vilat*, specialist în mecanica fluidelor (președinte), *Armand Denjoy*, reprezentant de seamă al școlii franceze de teoria funcțiilor, și *H. Bényghin*, la lucrările comisiei fiind invitat și *Dimitrie Pompeiu*. Apreciind valoarea deosebită a lucrării, comisia îl propune pe un post de profesor universitar în Maroc (care făcea parte din Imperiul francez). Se întoarce în România unde devine, în 1931, asistentul acad. *Octav Onicescu* la catedra de mecanică și este numit profesor la Școala de conductori arhitecți și Institutul de statistică și actuariat condus de acad. *Gheorghe Mihoc*.

Nicolae Teodorescu a fost numit profesor titular la Catedra de geometrie descriptivă de la Facultatea de arhitectură a Institutului Politehnic București, în 1942. A funcționat ca șef de catedră la Universitate, Institutul Politehnic și Institutul de Construcții din București.

A inițiat și dezvoltat predarea disciplinei ecuațiile fizicii matematice și a scris un curs, ce a apărut în cinci ediții succesive (1956-1978).

A fost membru fondator al Institutului de Matematică al Academiei Române. În 1955 devine membru corespondent, iar din 1973 membru titular al Academiei Române.

A fost decan al Facultății de matematică-mecanică de la Universitatea București (1960-1972) și director al Centrului de calcul de la Universitatea București.

Nicolae Teodorescu s-a ocupat în teza de doctorat și în lucrări ulterioare de noțiunea de derivată areolară introdusă de *Dimitrie Pompeiu* în a doua decadă a secolului trecut. Înlocuiește definiția clasică a noțiunii de derivată areolară cu o definiție bazată pe teoria integralei Lebesgue, inițiind aplicațiile acestei teorii în mecanică, geometrie diferențială și diverse generalizări. Este unul dintre primii matematicieni care utilizează noțiunea de soluție slabă (sau generalizată), în teoria ecuațiilor cu derivate parțiale. A avut contribuții deosebite în teoria propagării undelor, teoria fronturilor de undă, matematizarea principiului lui *Huygens*. Este primul matematician care a sesizat importanța utilizării *spațiilor Finsler*. Rezultatele sale au fost aprofundate și extinse de matematicieni ca *Vekua*, *Bitzadze* ș.a.

A fost *Doctor Honoris Causa al Universității din Caen, membru al academiilor din Palermo și Mesina* (din 1967), *secretar general al Uniunii Balcanice a Matematicienilor* și a fost decorat cu *Ordinul Metodi și Chiril* al Bulgariei.

Timp de peste 75 de ani, **Nicolae Teodorescu** a desfășurat o activitate susținută în cadrul Societății de Științe Matematice din România. A fost vicepreședinte al S.S.M. în perioada 1948-1973 (președinte fiind acad. *Grigore C. Moisil*), președinte al S.S.M. în perioada 1973-1995 și președinte de onoare din 1995 până la stingerea sa din viață. În 1980 a înființat *Gazeta Matematică* metodică și metodologică, pentru profesori. A restructurat conținutul *Gazetei Matematice* adăugând rubrici noi: informatică, concursuri, recenzii etc. A coordonat personal organizarea și buna desfășurare a olimpiadelor școlare de matematică. Continuând tradiția vechii *Gazete Matematice*, a organizat *Concursul anual al rezolvitorilor*. S-a preocupat de organizarea unor consfătuiri cu caracter metodic, metodologic și științific pentru învățători și profesorii de matematică.

În 1975 a reorganizat *Societatea de Științe Matematice* prin înființarea a 88 de filiale și subfiliale cu un program riguros de perfecționare științifică și metodică. A coordonat apariția, în *Biblioteca S.S.M.*, a unui ciclu de culegeri de probleme și cărți cu caracter metodic.

Nicolae Teodorescu a fost un militant neobosit și consecvent pentru o educație completă a tineretului, preocupându-se personal de conținutul educativ al activităților organizate cu tinerii. Taberele de matematică erau organizate în localități al căror nume aveau o rezonanță istorică, întotdeauna în județul Argeș, la Câmpulung Muscel sau Curtea de Argeș. Activitățile începeau cu un istoric al instituției și orașului gazdă și expuneri privind istoria matematicii din România. Elevii aflându-se în vacanță, activitățile matematice alternau cu acțiuni culturale educative și distractive, cu excursii la numeroase obiective istorice din zonă: biserica ctitorită de Negru Vodă la descălecarea în Țara Românească, mausoleul de la Rucăr și alte locuri legate de faptele de vitejie ale ostașilor români în primul război mondial.

La împlinirea unui secol de la nașterea lui **Nicolae Teodorescu**, personalitate complexă a matematicii românești, ne plecăm fruntea în fața amintirii sale cu convingerea că este un model stimulator pentru tânăra generație de matematicieni.

Prof. dr. Petru MINUȚ